

Een blanda met een goeling

De oudste foto ervan is toen ik twee jaar was.

Ik lig op bed, met mijn pasgeboren zusje naast me en met mijn hoofd op m'n goeling: een rolkussen dat je naast je in bed legt. Daar kun in warme nachten zo lekker verkoeling bij zoeken door er je arm en je been omheen te slaan. En tijdens koude nachten is de goeling natuurlijk lekker warm tegen je aan.

Mijn ouders sliepen met een goeling; dat hadden ze aan het Indische leven overgehouden. En van jongs af aan hebben mijn zus en ik er ook een gehad.

Nog altijd slapen we ermee: pa, ma, Ineke en ik.

Zo lekker, een goeling. Heerlijk tegen je aanduwen, dat zachte rolkussen, gevuld met kapok. Die kapok vergruisde, verstofte helemaal, zodat je na verloop van tijd een slap kussenvelletje overhield met nog maar een plukje stevigheid erin. Dan haalde ma nieuwe kapok en vulde de goeling weer. Een vies stoffig werkje, want het oude goedje was werkelijk helemaal vergaan en één groot stofnest geworden. De nieuwe kapok was heerlijk om je handen diep in weg te drukken. Zo zacht, zo koel, die zaadpluisjes. Indisch dons. Jammer als het in de goeling verdween, dan kon je er niet meer bij.

Vriendjes wezen wel eens naar mijn goeling, vragend wat dat nu wel was. Lijkt me lekker, zeiden ze als ik het had uitgelegd en ze er uitgebreid in hadden geknepen. Dat veranderde toen ik ouder werd. "Slaap jij nog met die goeling?" vroegen ze

dan, lacherig doend over mijn bedpartner. Ze deden maar. Ik vond het prettig en daarmee uit.

Als ik ergens logeerde ging de goeling mee, anders kon ik niet slapen. Want dan lag die ene arm maar gek naast me, zo nergens omheen. Iemand die plotseling stopt met roken kent dat verschijnsel ook. Op bepaalde momenten grijp je naar iets wat er niet is en daar sta je dan met die onwennige lege handen.

De eerste vriendin die bij me bleef slapen zag in goeling een concurrent, wat wel enigszins klopte. Want met z'n drieën in een eenpersoonsbed *is* ook wat veel. "Dat kussen eruit of ik eruit" zei ze en ik maakte flink een keuze waarvan ik aanvankelijk totaal geen, maar later die nacht toch wel slapeloze spijt had. Maar ja, wie van twee walletjes wil eten wordt vroeg of laat toch gestraft, zei mijn moeder altijd.

Toen ik verkering kreeg met Toos maakte ik wekelijks een reis naar Den Bosch, waar ik in het weekeinde bij haar thuis bleef slapen. "Jongen, wat neem jij toch allemaal mee?" vroeg haar moeder, die me keer op keer met een grote weekendtas zag sjouwen. Dus goeling getoond en weer een verklaring gegeven. Toos' zussen dromden een beetje giechelig samen om dat wat ze als een 'bedgeheim' van me zagen. De broers noemden het woord niet, maar lieten duidelijk blijken me een soort duimelottend mietje te vinden. Zij hadden zo iets niet nodig om in slaap te komen, zeiden ze flink. Nog maanden erna mochten ze het onderwerp tijdens feestjes graag ter sprake brengen.

Tot ik op een ochtend bij Peter op de kamer kwam om hem wakker te maken. Peter sliep met twee kussens, dat deed broer Jo ook. Ik had daar nooit bij stilgestaan, maar nu zag ik dat hij in zijn slaap een van de kussens wat naar beneden had getrokken en deze met zijn gestrekte armen stevig omklemde. O, wat een duidelijk zielig Hollands equivalent van mijn goeling. Zowel bij Peter als bij Jo trok ik met een uit wraak opgebouwd genoeg de dekens weg en wees hen nadrukkelijk op hun kussens. Naderhand nooit meer last gehad op feestjes.

Ook Toos heeft 'm inmiddels helemaal geaccepteerd, mijn goeling. Jarenlang vond ze het stilletjes een enigszins vreemd ding, maar toen ze voor de eerste keer in verwachting was veranderde dat. Steeds vaker trok ze in haar slaap 's nachts zachtjes mijn goeling weg. Bij een van mijn worstelingen om behoud werd ze wakker.

“Waarom pak jij m’n goeling af?”

“Als steuntje voor m’n buik. Die wordt zo zwaar.”

“Dan pak je toch iets anders.”

“Ik heb niks anders, en de goeling is precies goed.”

In de hoop dat het een tijdelijke zaak zou zijn gaf ik toe en leefde ’s nachts met twee kussens. Maar na de bevalling veranderde er niets. De gewenning had toegeslagen en er zat voor Toos niets anders op dan voor zichzelf een plaatsvervangend kussentje te maken. Want die goeling moest terug.

De goeling; mijn goeling. Hij geeft aan hoe Indisch een Hollandse jongen kan zijn. Uiterlijk een niet-Indische kaaskop. Maar dan toch wel een die regelmatig zijn onzichtbare bindingen met Indië omklemmt. Een blanda met een goeling.